

not fortjener at fremhæves. Hensynet til Kjøbenhavn har sikkert foranlediget adskillige Bestemmelser i Lovudkastet, som ere meget uheldige for Kjøbstæderne, der i mange Henseender ere stillede ganske anderledes til Sagen, men som desuagtet maae finde sig i den Ordning, som findes beqvemst for Kjøbenhavn. Den ærede Ordfører havde dog i sit oprindelige Lovudkast fundet, at der ikke var Grund til at sætte nogen Indskrænkning med Hensyn til Afstanden fra Kjøbenhavn, og undtog den fra denne Bestemmelse, men Kjøbenhavns Communalbestyrelse klagede derover og sagde: vi ere ikke istand til at finde denne Concurrence med Landhaandværkerne uskadelig; vi maae bede os forsaanedes derfor; den vil blive os for trykkende; vi maae derfor anholde om en Beskyttelse; den kan ikke undværes. Kjøbenhavn kan altsaa ikke undvære Beskyttelsen mod Landhaandværkerne, men de smaa Kjøbstæder med deres ringe udviklede Haandværksdrift og deres i mange Henseender meget trykkende Forhold skulle kunne det. Kjøbenhavn forlangte denne Beskyttelse, og Regjeringen tog Hensyn til dette Forlangende, medens alle lignende Forlangender fra Provindskjøbstæderne tilstodesattes. Da nu, altsaa selv Kjøbenhavn frygtede for den ved Udelabelsen af Afstandsbestemmelsen fremkomne Concurrence og Ulempe, forekommer det mig at vise, at det ikke kan være saa aldeles ligegyldigt for Kjøbstæderne, om en saadan Bestemmelse vedtages eller ikke, og jeg maa derfor slutte mig til det af Udvalgets Mindretal stillede Forslag, hvorefter de i Lovudkastet særligt nævnte Haandværkere indskrænktes til en Afstand af en halv Mill fra Byen. Med Hensyn til et enkelt Punkt, der blev fremhævet af den ærede Indenrigsminister, angaaende en Bestatning til Communen, skal jeg endnu blot bemærke, hvad der allerede er blevet sagt ved en lignende Leilighed, at det ikke gaaer an paa denne Maade at berøve Kjøbstæderne en Rettighed og give dem en Skinfordeel istedet, hvad en Bestemmelse om en Bestatning af de her omhandlede Haandværkere, som den foreslaaede, i Virkeligheden vilde være. Vil man gjøre Noget i den Retning, seer jeg ikke rettere, end at man maa opgive den Bestatning, der oprindeligt er lagt paa Kjøbstæderne som ene-

berettigede til borgerlig Rørring; man maa op have deres særegne Bygningsafgift og lægge idetmindste Halvdelen deraf paa Landet. En saadan radical Forandring maa foretages, dersom der i Virkeligheden skal ydes dem nogen som helst Fordeel.

Bregendahl: Jeg skal gjerne give den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) Ret i, at det vilde være en ønskelig Tilstand, naar der ikke var nogen Forskiel mellem Kjøbstad og Land, og at det derfor kunde være rigtigt ikke at affære, at Forskiellighederne kunde udjævnes i Fremtiden, men han indrømmer dog ogsaa Nødvendigheden af en Overgangstilstand, og jeg troer, at det i saa Henseende er rigtigere, at Overgangstilstanden kommer til at bestaae i en Modification af den nuværende Tilstand end blot i en vis Tidsperiode; man skal ikke nu lovgive for Fremtiden. Den ærede Rigsdagsmand nævnte selv det Tilfælde, at der i andre Retninger kunde indtræffe en Række uheldige Aar, men, naar man forudsætter en saadan Mulighed, synes det mig ikke at være rigtigt allerede nu at sige, at Tilstanden dog til den eller den Tid skal forandres. Idet de Herrer have indrømmet en Overgangstid, have de indrømmet, at det ikke er rigtigt og ikke hensigtsmæssigt, strax og uden Indskrænkning at lade de friere Grundsatninger komme til Anvendelse, og, naar de selv maae indrømme Muligheden af, at der kan komme uheldige Perioder, saa maae de vel ogsaa indrømme Muligheden af, at det kan være urigtigt, under saadanne Perioder endnu at udstrække Bestemmelserne videre. Jeg troer derfor, at man ikke skal sætte en Tidsfrist med Hensyn til Overgangstilstanden, men overlade til Fremtiden at bestemme, naar man vil finde det tjenligt at forandre den, og derfor finder jeg ikke, at der fra dette Synspunkt af kan være Noget at indvende mod at vedtage det Forslag, som er stillet af Rigsdagsmanden for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. A. Hansen), til det 2det Punkt. Den høitærede Indenrigsminister sagde vel, at der derved vilde finde en væsentlig Tilbagegang Sted; men det var kun at see Sagen fra den ene Side, thi jeg vil vel give den ærede Minister